

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET AL DESCANS (CIVISME I CONVIVÈNCIA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 5 d'octubre de 2024 el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Amb motiu de la remodelació del carrer Comte Borrell, l'Ajuntament havia instal·lat unes taules de pícnic i uns bancs disposats en forma de semicercle, que queden just a sota de la seva finestra. L'espai s'havia convertit en un lloc de trobada de grups de gent per parlar, cridar, ballar i beure durant les nits, fet que generava moltes molèsties per soroll que li impedié dormir. Aquella situació l'havia portat a requerir la presència de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) en diverses ocasions.
- El 10 de juny i el 15 de juliol de 2024 havia dirigit instàncies a l'Ajuntament en què demanava la reubicació d'aquests elements urbans a altres zones de l'eix verd, com l'Institut Viladomat, on no ocasionessin tantes molèsties.
- En resposta a la segona instància el van informar que la petició contenia qüestions que havien de ser resoltes per òrgans diferents i que s'obrien dues peticions.
- En el moment de dirigir-se a la Sindicatura aquestes peticions figuraven com tancades sense que el ciutadà hagués rebut cap resposta.

Actuacions fetes

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, la Sindicatura la va admetre a tràmit i va iniciar la instrucció de l'expedient.

Es va considerar convenient dirigir-se **al Districte de l'Eixample** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada. El dia 14 d'octubre de 2024 es va sol·licitar a aquest òrgan municipal la informació necessària per estudiar la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 29 d'abril de 2025 aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el tractament que s'ha donat a les instàncies presentades pel ciutadà que manifestava molèsties que tenien origen en la ubicació de mobiliari urbà prop del seu domicili.

CONSIDERACIONS

1. Col·laboració amb la tasca supervisora de la Sindicatura de Greuges

L'Ajuntament ha trigat més de sis mesos a facilitar a la Sindicatura de Greuges de Barcelona la informació que es va sol·licitar per resoldre la queixa. Aquest termini supera amb escreix el que pot considerar-se un temps raonable, d'acord amb els principis d'eficiència i bona administració amb què han de regir-se els serveis municipals. Així mateix, **incompleix el deure de col·laboració** establert per l'article 3.7 de la normativa reguladora de la institució de la Sindicatura de Greuges de Barcelona (aprovada per la Comissió de Govern en sessió del 19 de gener de 2005).

D'acord amb aquests fets, **es recorda al Districte de l'Eixample l'obligació de col·laborar amb aquesta Sindicatura per tal que pugui dur a terme adequadament la seva tasca de supervisió dels serveis municipals i alhora vetllar pels drets de la ciutadania.**

2. El dret al descans

El ciutadà manifesta que la ubicació de mobiliari urbà (banc i taules) prop del seu domicili propicia l'estada de persones que en fan un mal ús i generen molèsties per soroll, especialment en horari nocturn, .

Les **afectacions al dret al descans derivades d'un mal ús de l'espai públic** són una qüestió rellevant i cada vegada més present en entorns urbans amb una alta densitat de població. Aquestes afectacions poden constituir una vulneració de drets fonamentals si no s'actua adequadament des de l'administració.

En aquest punt, cal assenyalar que el dret al descans en el domicili implica poder viure en l'habitatge propi sense interferències indegudes, especialment sorolls excessius, molèsties reiterades o activitats que alterin el benestar. La jurisprudència ha declarat reiteradament que el soroll incideix en drets protegits constitucionalment: la inviolabilitat del domicili, la salut, un medi ambient adequat i un habitatge digne (sentències de 24 de maig de 2001 i de 23 de febrer de 2004).

La doctrina del **Tribunal Constitucional**, recollida en les sentències esmentades, resumeix les conseqüències que els sorolls poden provocar en la vida de les persones. Diu així:

“En efecto, el ruido puede llegar a representar un factor psicopatológico destacado en el seno de nuestra sociedad y una fuente permanente de perturbación de la calidad de vida de los ciudadanos. Así lo acreditan, en particular, las directrices marcadas por la Organización Mundial de la Salud sobre el ruido ambiental, cuyo valor como referencia científica no es preciso resaltar. En ellas se ponen de manifiesto las consecuencias que la exposición prolongada a un nivel elevado de ruidos tiene sobre la salud de las personas (v. gr., deficiencias auditivas, apariciones de dificultades de comprensión oral, perturbación del sueño, neurosis, hipertensión e isquemia), así como sobre su conducta social (en particular, reducción de los comportamientos solidarios e incremento de las tendencias agresivas). Desde la perspectiva de los derechos fundamentales implicados, debemos emprender nuestro análisis recordando la posible afección al derecho a la integridad física y moral. A este respecto, habremos de convenir en que, cuando la exposición continuada a unos niveles intensos de ruido ponga en grave peligro la salud de las personas, esta situación podrá implicar una vulneración del derecho a la integridad física y moral (art. 15 CE). En efecto, si bien es cierto que no todo supuesto de riesgo o daño para la salud implica una vulneración del art. 15 CE, sin embargo cuando los niveles de saturación acústica que deba soportar una persona, a consecuencia de una acción u omisión de los poderes públicos, rebasen el umbral a partir del cual se ponga en peligro grave e inmediato la salud, podrá quedar afectado el derecho garantizado en el art. 15 CE.”

En la mateixa línia es pronuncia el **Tribunal Europeu de Drets Humans** en diverses sentències dictades sobre la interpretació i la tutela de drets fonamentals (sentències de 9 de desembre de 1994, de 19 de febrer de 1998 o de 8 de juliol de 2003), en les quals adverteix que certs danys ambientals, encara que no posin en perill la salut de les persones, poden atemptar contra el dret al respecte de la seva vida privada i familiar i privar-les de gaudir del seu domicili en els termes de l'article 8.1 del Conveni de Roma.

3. La ubicació de bancs en l'espai públic

L'Ajuntament, com a administració pública amb **competències sobre l'ordenació i gestió de l'espai públic**, derivades de l'article 25.2 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, disposa de la potestat legal per a instal·lar mobiliari urbà, com ara bancs, papereres, fonts, etc. Aquesta actuació s'inscriu dins l'exercici de la seva autonomia local i la seva funció **d'organitzar l'ús comú de l'espai públic en benefici de l'interès general**.

Tanmateix, **aquesta potestat no és absoluta** sinó que es troba subordinada al principi de legalitat i limitada pels drets fonamentals de la ciutadania, especialment els relacionats amb el dret al descans.

Així, quan el consistori decideix instal·lar bancs o altres elements de mobiliari urbà, **està obligat a actuar amb respecte als principis de bona administració i**

proporcionalitat, tal com exigeix tant la legislació administrativa com la jurisprudència consolidada del Tribunal Suprem.

En la ubicació d'elements urbans, l'administració ha d'adoptar **criteris tècnics, urbanístics i ambientals rigorosos**, que incloguin, entre altres:

- La valoració de l'impacte acústic o de possibles usos incívics del mobiliari.
- La seva integració paisatgística i funcional,
- El compliment de les normatives d'accessibilitat i seguretat viària.
- La compatibilitat amb el dret al descans del veïnat.

En aquest sentit, la ubicació dels bancs ha d'evitar zones sensibles com ara façanes d'habitatges, finestres o entrades a immobles, quan pugui preveure's un ús persistent i molest (especialment en horari nocturn) que afecti la vida privada dels residents. La col·locació de bancs en aquests espais, en absència de mesures de control o davant d'un ús reiteradament incívic, pot donar lloc a una afectació directa del dret al descans i a la inviolabilitat domiciliària.

Per tant, cal entendre que la potestat d'instal·lar mobiliari urbà no només és un dret sinó una **responsabilitat vinculada a l'interès general**, que ha de conjugar la promoció de l'espai públic com a lloc de convivència i socialització amb la necessitat de preservar el descans i la qualitat de vida del veïnat.

En aquest punt és convenient citar que una de les propostes més votades en els pressupostos participatius de l'any 2016 va ser la necessitat de disposar de més bancs a l'Eixample.

En el cas objecte d'estudi, i amb voluntat constructiva, el ciutadà proposa a l'Ajuntament una alternativa raonable: modificar la ubicació actual del mobiliari urbà i traslladar-lo davant de l'Institut Viladomat, situat a pocs metres del lloc original.

De fet, en l'informe tramès per la GUB a la Sindicatura, elaborat el mes de desembre de 2024, s'hi fa referència a l'elaboració **d'un informe tècnic per part de l'Equip de Policia de Barri (EPB)**, adreçat al Districte de l'Eixample, en què es **proposava la retirada del mobiliari urbà objecte de queixa**.

Tanmateix, **malgrat el temps transcorregut**, el Districte de l'Eixample **no ha emès cap pronunciament sobre aquesta qüestió** i aquesta Sindicatura no disposa d'informació sobre la valoració o el seguiment donat a l'informe tècnic elaborat per l'EPB.

En aquest sentit, cal remarcar que, tant per les queixes reiterades formulades pel ciutadà com per la proposta tècnica de la GUB, resulta **necessari dur a terme una valoració específica de la ubicació d'aquests elements de mobiliari urbà**, atès

que es podria estar produint una desconexió entre la funcionalitat que pretenen i els usos reals que se'n fan.

En el cas que aquesta discrepància es confirmés, seria convenient considerar mesures com la retirada o reubicació del mobiliari, amb l'objectiu de garantir una millor convivència veïnal i preservar el dret al descans de les persones residents a la zona.

4. L'actuació municipal per atendre la situació denunciada

El ciutadà manifestava la seva disconformitat amb la manca de resposta efectiva a les queixes tramitades a través del sistema IRIS de l'Ajuntament.

Segons consta en l'informe de la GUB, el cos policial va tenir coneixement del problema el 31 d'agost de 2024, a partir d'una comunicació que alertava sobre la presència de persones i col·lectius fent un ús inadequat del mobiliari urbà i en què se'n sol·licitava la seva retirada o reubicació.

En aquest punt, cal mencionar que, davant d'incidents relacionats amb conflictes de convivència la GUB treballa des de dues vessants:

- Des de l'EPB, que periòdicament fa una anàlisi dels incidents registrats a través del servei 112.
- A través de dispositius planificats pels comandaments de la unitat. L'equip de vigilància d'espais públics controla els espais que són susceptibles del seu control, després d'analitzar els incidents registrats a través del telèfon del 112.

Des de l'EPB es va respondre al ciutadà mitjançant el correu electrònic facilitat i es va comunicar la incidència al torn de nit de la GUB per tal que els agents en tinguessin coneixement i poguessin intervenir si es repeten les situacions denunciades.

Posteriorment, el 20 d'octubre de 2024 es va rebre una nova queixa referida al mateix problema i en la qual **el ciutadà també expressava el seu malestar per la manca de resposta a les comunicacions anteriors**. En aquesta ocasió es va tornar a facilitar una resposta per correu electrònic i es va reiterar la notificació de la incidència al torn policial de nit.

Arran de la petició d'informació de la Sindicatura de Greuges, el 26 de novembre de 2024 l'EPB va contactar telefònicament amb el ciutadà per aclarir la situació. Durant la conversa, **es va constatar que els correus de resposta de l'Ajuntament havien estat desviats a la carpeta de correu no desitjat**, fet que explicaria la percepció del ciutadà de manca de resposta.

Aprofitant el contacte, l'EPB va sol·licitar informació addicional sobre la franja horària en què es produïen les molèsties, i el ciutadà va indicar que els fets tenien lloc habitualment entre les 01:00 i les 06:00 hores de la matinada. Aquesta informació es va transmetre a la GUB, que va actualitzar el registre de la incidència i la va traslladar al torn policial nocturn.

Finalment, l'informe assenyala **que es va dur a terme una cerca sobre les trucades efectuades al telèfon 112** relacionades amb aquest incident i es van identificar dues trucades registrades, una de les quals era del mateix ciutadà. Segons consta, la patrulla que es va desplaçar al lloc **no va poder constatar les molèsties denunciades**.

Així, malgrat aquesta actuació municipal tècnicament correcta, l'experiència ciutadana va ser de percepció d'inacció o manca de resposta. Aquesta desconexió comunicativa ha pogut contribuir a una sensació d'indefensió o desatenció, especialment quan les queixes són reiterades i no es perceben millores efectives sobre la problemàtica.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de l'Eixample no ha estat suficient per donar resposta al problema plantejat pel ciutadà, tot i que l'actuació de la Unitat Territorial de la Guàrdia Urbana ha estat adequada**.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la següent decisió:

- **Recomanar al Districte de l'Eixample** que valori tècnicament l'informe elaborat per l'Equip de Policia de Barri en què es proposa la retirada o reubicació del mobiliari urbà, tenint en compte les queixes reiterades, els usos reals dels elements instal·lats i l'impacte en el dret al descans.
- **Recomanar al Districte de l'Eixample** que informi aquesta Sindicatura sobre la decisió que finalment adopti.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.